

Sygn. akt: III U 493/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Laskowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 stycznia 2014 r. w O.

sprawy z odwołania E. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o rentę socjalną

na skutek odwołania E. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 4 lutego 2013r. **znak** (...)

orzeka:

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje E. Ł. prawo do renty socjalnej od 01.02.2013r. do 31.01.2015r.;
- stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

E. Ł. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 04.02.2013r., nr (...), odmawiającej jej prawa do renty socjalnej i wniosła o przyznanie tego świadczenia. W uzasadnieniu wskazała, że dzięki rencie mogłaby podjąć leczenie siebie i dzieci. Jest inwalidą od 1979r. Już w trakcie nauki szkolnej miała problemy z poprawnym rozumowaniem. Cierpi też na epilepsję, astmę, nerwicę, zaburzenia umysłowe, schorzenia kręgosłupa, nowotwór. Na przełomie lutego i stycznia 2013r. była w szpitalu, lekarze zakazali jej większego wysiłku, a tymczasem ZUS uznał ją za całkowicie zdrową.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie podnosząc, że zarówno Lekarz Orzecznik ZUS, jak i Komisja Lekarska ZUS stwierdziła, że odwołująca nie jest całkowicie niezdolna do pracy, dlatego nie spełnia warunków do przyznania jej prawa do renty socjalnej.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Decyzją z dnia 01.10.2003r. Inspektorat ZUS w P. przyznał E. Ł. (ur. (...)) prawo do renty socjalnej na podstawie ustawy z dnia 27.06.2003r. o rencie socjalnej.

Podstawę przyznania świadczenia stanowiło orzeczenie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności z dnia 20.07.1999r., które ustalało umiarkowany stopień niepełnosprawności od 1997r. Wpłata świadczenia dokonywana była do dnia 31.07.2004r.

W związku z uznaniem ubezpieczonej przez lekarza orzecznika ZUS w dniu 19.07.2004r. za częściowo niezdolną do pracy organ rentowy decyzją z dnia 27.07.2004r. wstrzymał dalszą wypłatę świadczenia.

Od decyzji tej ubezpieczona złożyła odwołanie do Sądu.

Postanowieniem z dnia 17.02.2005r. Sąd Okręgowy w Ostrołęce, w sprawie sygn. akt III U 1495/04, uchylił zaskarżoną decyzję i sprawę przekazał do rozpoznania ZUS, umorzył postępowanie w przedmiocie odwołania od decyzji z dnia 27.07.2004r.

W wyniku ponownego rozpoznania sprawy i przebadaniu ubezpieczonej przez komisję Lekarską ZUS (orzeczenie z dnia 08.07.2005r.), ZUS decyzją z dnia 27.07.2005r. odmówił jej prawa do renty socjalnej.

Od decyzji tej E. Ł. złożyła odwołanie.

Postanowieniem z dnia 18.05.2006r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce, sygn. akt III U 230/06, odrzucił odwołanie.

Od dnia 01.10.2008r. do dnia 31.01.2013r. ubezpieczona pobierała rentę socjalną przyznaną decyzją z dnia 03.02.2011r.

W związku z upływem terminu, na jaki zostało przyznane świadczenie, w dniu 16.11.2012r. E. Ł. zwróciła się do I/ZUS z kolejnym wnioskiem o skierowanie na badania lekarskie, celem ustalenia uprawnień do renty socjalnej.

W celu ustalenia stopnia niezdolności do pracy i daty jej powstania, ubezpieczona skierowana została na badanie lekarskie przez lekarza orzecznika ZUS, który w swoim orzeczeniu z dnia 14.12.2012r., po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy dokumentacji medycznej ustalił, że E. Ł. nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

W dniu 31.12.2012r. ubezpieczona złożyła sprzeciw od orzeczenia wydanego przez lekarza orzecznika ZUS.

Po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy przedstawionej dokumentacji medycznej, Komisja Lekarska ZUS II Oddział w W. nr (...), w swoim orzeczeniu z dnia 24.01.2013r. także ustaliła, że E. Ł. nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

Wobec powyższego Oddział ZUS zaskarżoną decyzją z dnia 04.02.2013r. odmówił E. Ł. prawa do renty socjalnej.

W ocenie Sądu odwołanie E. Ł. jest zasadne.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (Dz.U. nr 135, poz. 1268, ze zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18 roku życia; w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Zgodnie z art. 5 tej ustawy, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik ZUS, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Definicja osoby niezdolnej do pracy zawarta jest w art. 12 ust. 1-3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stwierdza, iż jest nią osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Skuteczność odwołania E. Ł. była uzależniona od ustalenia, czy jest ona osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz czy naruszenie sprawności organizmu, skutkujące tą niezdolnością powstało w okresach wskazanych w art. 4 ustawy o rencie socjalnej.

W celu ustalenia, czy E. Ł. jest całkowicie niezdolna do pracy Sąd postanowieniem z dnia 02.04.2013r. dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu: psychologii, psychiatrii, neurologii, pulmonologii, alergologii i ortopedii.

Odwołująca została zbadana przez biegłych w dniu 18.05.2013r. W opinii z dnia 18.05.2013r. ortopeda J. S., neurolog M. B., psychiatra M. F., alergolog H. D. i psycholog H. P. u odwołującej się rozpoznali: upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, astmę oskrzelową, wyprysk alergiczny, zmiany ogniskowe w trzonie l2, l4, zaburzenia pod postacią somatyczną z reakcyjną komponentą depresyjno – lękową.

Zdaniem lekarzy, odwołująca jest nadal - całkowicie niezdolna do pracy na okres 2 lat, w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia.

W uzasadnieniu biegli sądowi wskazali, że po przeanalizowaniu materiału dowodowego zebranego w aktach sprawy oraz bezpośrednim zbadaniu odwołującej ustalili, że od najwcześniejszego okresu życia rozwijała się ona z opóźnieniem, po czym stwierdzono upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Od wczesnego dzieciństwa ma rozpoznaną padaczką i mimo przyjmowania leków 2- 3 razy w miesiącu ma napady padaczkowe z utratą przytomności i oddawaniem moczu. Od kilku lat leczy się z powodu astmy oskrzelowej - występują częste zaostrzenia choroby. Również od kilku lat jest objęta opieką onkologiczną - ma usunięte oba jajniki i macicę. Od jakiegoś czasu ma zmiany ogniskowe w trzonie L2 i L4 - do dalszej diagnostyki. Zdaniem lekarzy, z powodu stanu psychicznego powinna być objęta opieką PZP (k. 20 a.s.).

Do powyższej opinii E. Ł. nie zgłosiła zastrzeżeń.

Z opinią nie zgodził się natomiast organ rentowy. W piśmie z dnia 17.07.2013r. podał, iż zaostrzenia astmy są łagodne i nie wymagają interwencji PR czy pilnych hospitalizacji. Napady padaczki występują 2 -3 razy w miesiącu - takie nasilenie napadów może utrudniać pracę jako krawcowa (zawód wyuczony), ale nie powodują pełnej niezdolności do tej pracy. Fakt współzależnienia wymaga leczenia i podjęcie przez badaną zatrudnienia będzie elementem rehabilitacji zaburzeń psychicznych i stworzy możliwość szerszych kontaktów społecznych wykraczających poza krąg osób pijących. Zdaniem Przewodniczącego Komisji Lekarskich przy II Oddziale ZUS w W. w opinii nie wykazano, aby aktualne zaawansowanie schorzeń naruszało sprawność organizmu badanej w stopniu, dającym podstawy do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy i wniósł o powołanie innych biegłych sądowych powyższych specjalności (k. 29 a.s.).

Sąd postanowieniem z dnia 26.07.2013 r. na podstawie art. 278 i 279 k.p.c. dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu: psychiatrii, psychologii, neurologii, ortopedii i pulmonologii.

Biegli sądowi z zakresu: psychiatrii – J. W., psychologii – H. P., neurologii – A. G., ortopedii – M. R. i pulmonologii - A. D. po przeanalizowaniu materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy oraz bezpośrednim zbadaniu odwołującej przez zespół biegłych w dniu 24.08.2013r. stwierdzili, że stopień naruszenia sprawności organizmu uzasadnia orzeczenie całkowitej niezdolności do pracy **okresowo na 2 lata**, tj. do dnia 31.01.2014r. (powinno być 31.01.2015r.). Odwołująca się od najwcześniejszego okresu życia rozwijała się nieprawidłowo, po czym stwierdzono u niej upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Od wczesnego dzieciństwa ma rozpoznaną padaczkę. Napady padaczkowe nadal występują, mimo przyjmowania leków, i to padaczka jest przeszkodą w podjęciu pracy zarobkowej. Kiedyś (po szkole) pracowała, a z powodu padaczki została zwolniona i nikt nie chciał jej zatrudnić. Odwołująca od

kilku lat leczy się z powodu astmy oskrzelowej, jak też jest objęta opieką onkologiczną, a powinna też leczyć się w PZP (k. 40 a.s).

Do powyższej opinii E. Ł. nie zgłosiła zastrzeżeń.

Organ rentowy w piśmie z dnia 09.12.2013r. podał, iż nie wnosi uwag (k. 62 a.s.).

Opinie w niniejszej sprawie zostały wydane przez biegłych sądowych - lekarzy o specjalnościach odpowiednich do występujących u odwołującej schorzeń.

Poza sporem jest fakt istnienia u odwołującej schorzeń, ich rodzaj oraz fakt, iż naruszenie sprawności organizmu powstało u odwołującej w dzieciństwie, bowiem od najwcześniejszego okresu życia rozwijała się ona nieprawidłowo, przy czym stwierdzono u niej upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Lekarze wskazali występujące schorzenia i przekonująco uzasadnili swój wniosek o naruszeniu sprawności organizmu odwołującej już przed ukończeniem 18 roku życia. Biegłe w tym zakresie powoływały się na dokumentację medyczną, znajdującą się w aktach sprawy.

Spór w sprawie dotyczył tego, czy stwierdzone schorzenia powodują całkowitą niezdolność do pracy odwołującej się.

U E. Ł. występuje astma oskrzelowa, odwołująca się objęta jest opieką onkologiczną, a od wczesnego dzieciństwa ma rozpoznaną padaczkę. Odwołująca powinna też zostać objęta opieką psychologiczną. Biegli sądowi w obu opiniach wskazali, że napady padaczkowe nadal występują, mimo przyjmowania leków, i to padaczka jest przeszkodą w podjęciu pracy zarobkowej.

Reasumując, biegli sądowi w sposób logiczny i wyczerpujący uzasadnili fakt występowania u odwołującej się schorzeń, dotyczących jej stanu fizyczno -psychicznego i funkcjonowania w społeczeństwie oraz zdolności do wykonywania pracy. Zarówno rozpoznanie, jak i wnioski, jakie znajdują się w obu opiniach są rzeczowe, spójne i logiczne, dlatego zasługują na uwzględnienie. Organ rentowy do opinii wydanej przez drugi zespół biegłych nie wniósł już żadnych zastrzeżeń.

W kontekście w/w opinii należy, zdaniem Sądu, podzielić stanowisko biegłych sądowych, zawarte w opiniach złożonych w aktach sprawy. Wskazać trzeba, że przesłanka niezdolności do jakiegokolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8.12.2000 r. II UKN 134/00, OSNP 2002/15/369). Sąd Okręgowy podziela to stanowisko. W tej sytuacji fakt, iż odwołująca mogłaby pracować w innym zawodzie niż jej zawód wyuczony – krawcowa – jak podał organ rentowy w zastrzeżeniach zawartych w piśmie z dnia 17.07.2013r. (k. 29 a.s.) nie oznacza jej zdolności do pracy. Nadto jak wynika z twierdzeń odwołującej się - od czasu ukończenia szkoły specjalnej chciała ona pracować i podejmowała tego próby, jednak zazwyczaj spotykała się z odmową pracodawców, a kiedy udało się jej podjąć zatrudnienie i ukryć schorzenia - po ich ujawnieniu traciła pracę.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż obie opinie biegłych sądowych są miarodajne dla oceny zdolności do pracy odwołującej i mogą stanowić podstawę rozstrzygnięcia.

W świetle powyższego E. Ł. spełnia wymogi niezbędne do przyznania renty socjalnej, dlatego też na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującej się prawo do renty socjalnej na okres wskazany przez biegłych, tj. od daty ustania prawa do renty socjalnej (przyznanego decyzją z dnia 03.02.2011r.), tj. od 01.02.2013 r. do dnia 31.01.2015 r. - na okres 2 lat.

Stosownie do treści art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującej się prawo do renty, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego co do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220).

W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie nie zaistniały podstawy do obciążenia odpowiedzialnością organu rentowego za nieprzyznanie odwołującej się prawa do renty już na etapie postępowania przed ZUS.

Ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie całkowitej niezdolności do pracy odwołującej i okresu jej trwania. Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie całkowitej niezdolności do pracy badanej w toku postępowania przed tym organem. Dopiero bowiem postępowanie sądowe pozwoliło na ustalenie, czy jest E. Ł. jest całkowicie niezdolna do pracy i na jaki okres. W sprawie wypowiedziały się dwa zespoły biegłych lekarzy, a ocena stanu zdrowia dokonana przez biegłych sądowych w pierwszej opinii była przedmiotem zastrzeżeń organu rentowego.

Reasumując w/w rozważania należy uznać, iż organowi rentowemu nie można przypisać odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu świadczenia.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.